

NYVIDEN

| SYDDANSK UNIVERSITET | APRIL 2012 · NR. 3

Ud med kunstige farver

Side 12

Læs også : **Bedre hjælp ved hjertestop** | **Forskere løser mysterium om jordens første dyr**
| **Naive forældre på Facebook** | **Vågen og i respirator** | **Mysteriet om den velbevarede helgen** |

Skal man overleve et hjertestop, skal der typisk ydes hjælp, inden ambulancen når frem. Her er det den daværende fodboldspiller for FCK, Ståle Solbakken, som i 2001 fik hjertestop under træning. Heldigvis befandt klubbens læge sig tilfældigvis på anlægget, og han gav hjertelunge-redning.
Foto: Scanpix.

Bedre hjælp ved hjertestop

Får man hjertestop, er det urealistisk at tro, at ambulancen når frem i tide. Derfor går forskere helt nye veje

Mindre end hver 10 dansker overlever et hjertestop. Og endnu færre får et normalt liv igen.

Skal de tal forbedres, kræver det blandt andet, at der går færre minutter, fra den nødstedte falder om, og til personen får kvalificeret hjælp.

Derfor har Syddansk Universitet nu involveret sig i et usædvanligt forskningsprojekt, hvor man døgnet rundt kan spore en række udvalgte førstehjælpere inden for få meters afstand. De, som opholder sig tættest på ulykken, vil automatisk få besked om at rykke ud til stedet.

Desuden vil forskerne forsøge at registrere en række data om de seneste to års hjertestop i Region Syddanmark. Hvor ofte

anvendes hjertestartere? I hvilke geografiske områder? Hvor stor er overlevelsesraten? Hvilken alder har patienterne? Og er det fortsat sådan, at de fleste hjertestop sker i hjemmet?

Private borgere spores med GPS

– Vi vil gerne vide mere om de forskellige typer hjerteanfald. Og vi vil gerne undersøge, om forsøgene på genoplivning kan forbedres, siger Finn Lund Henriksen, der er lektor ved Klinisk Institut på Syddansk Universitet.

Som noget helt usædvanligt er 180 borgere på Langeland udpeget til at være en del af projektet. De har alle gennemgået et 12 timers førstehjælpskursus og ved,

hvordan man betjener en hjertestarter.

Og de er alle blevet udstyret med en smartphone, der har indbygget GPS-tracking.

Et specielt software-system, der er udviklet til projektet, sikrer, at der går en nøje fastlagt procedure i gang, så snart alarmer

tralen får en opringning om et hjertestop på Langeland.

– Der går automatisk en sms ud til de ni førstehjælpere, som her og nu befinder sig tættest på ulykken. Så snart de tre første med et enkelt tryk på mobilen har tilkendegivet, at de er klar til at rykke ud, får de

hver en opgave. Den første skal omgående give offeret hjertemassage. Den anden får via GPS en rute til den nærmeste hjertestarter, som vedkommende skal hente og bruge på den tilskadedkomne. Og den tredje person skal hjælpe med hjertemassage og have kontakten til sundhedspersonalet på vagtcentralen, fortæller Finn

Lund Henriksen.

Hvert hjertestop kræver altså øjeblikkelig hjælp fra tre borgere, men for at være på den sikre side bliver ni kontaktet.

– Og det er vel at mærke de ni, som geografisk befinder sig tættest på ulykken her

og nu. Det nytter jo ikke, hvis man tilfældigvis er på indkøb tyve kilometer væk eller på ferie den dag, hvor der er brug for en. Derfor skal der være plads til, at nogle trykker nej, når alarmen lyder på deres mobil, tilføjer Finn Lund Henriksen.

Det usædvanlige koncept, hvor førstehjælperne hele tiden kan spores, ventes at skære flere minutter af responstiden.

Og at hvert sekund tæller, viser tidlige beregninger. Eksempelvis anslås det, at vores chancer for at overleve falder med ti procent for hvert minut, der går fra hjertestoppet indtræffer, og til vi får massage. Og hjertestarteren, der med et eller flere elektriske stød kan sætte hjertet i gang igen, skal helst i brug inden for seks minutter.

– Kan vi både være i gang med massage og hjertestarter inden for fem-seks minutter, vil det være tider, som mig bekendt endnu ikke er set andre steder, konstaterer hjerteforskeren og tilføjer:

– Derfor er det så vigtigt, at vi nøjagtig ved, hvor den enkelte førstehjælper befinder sig, og hvor hver hjertestarter hænger.

Interesse i Europa

Men projektet handler ikke kun om at vinde minutter. Forskerne skal også se på kvaliteten af genoplivningen.

– Vi skal også forholde os til, om kvaliteten i genoplivningen fungerer tilfredsstillende, og til hvordan hjertestarterne virker. Og derudover vil vi gerne lære noget mere om hjertestoppene, så vi bliver bedre til at stille den rigtige diagnose, oplyser Finn Lund

– Folk er tit tilbøjelige til at tro, at de er sikre i befærdede områder, men det er altså de færreste steder, at ambulancen er fremme på fem-seks minutter.

Finn Lund Henriksen, lektor

Henriksen og tilføjer, at undersøgelserne også indeholder Danmarks første analyse af brug af hjertestartere ved hjertestop på hospitalerne.

Forsøget, som formelt gik i gang den 26. marts, skal køre i to år. Det har allerede vakt interesse hos andre forskere i Europa, og Finn Lund Henriksen er da også spændt på resultaterne.

Han sender i øvrigt stor anerkendelse til Langelands Hjertestarterforening, der har været

meget ihærdig for at få et beredskab op at stå, og som har været med til at skaffe 90 hjertestartere til øen.

Den lokale interesse skal også ses på baggrund af, at de 13.000 langelænderne har langt til det nærmeste hospital. Men viser konceptet sig at være en succes, kan det ifølge Finn Lund Henriksen være lige så nyttigt i byerne.

– Folk er tit tilbøjelige til at tro, at de er sikre i befærdede områder, men det er altså de færreste steder, at ambulancen er fremme på fem-seks minutter, påpeger han.

Af Kent Kristensen, kk@sdu.dk

FAKTA

Om hjertestop

Hver dag får omkring ti danskere hjertestop uden for hospitalet.

I gennemsnit overlever mindre end en person.

Alle kan få hjertestop.

Sidste år var den yngste på Fyn således 16 år.

Om hjertestartere

Det skønnes, at der findes mere end 15.000 hjertestartere i Danmark.

Imidlertid er under en tredjedel registreret med adresse.

FAKTA

Om projektet

Finn Lund Henriksen er lektor ved Klinisk Institut ved Syddansk Universitet samt overlæge på Odense Universitetshospital. Projektet er et samarbejde mellem Syddansk Universitet, Odense Universitetshospital, Dansk Selskab for Akut Medicin, Langelands

Hjertestarterforening og Region Syddanmark. Desuden har firmaet FirstAED, som er stiftet til lejligheden, udviklet de tekniske løsninger.

